

**Disputatio medica inauguralis de appetitu prostrato ... / Eruditorum
examini submittit Petrus Boeye.**

Contributors

Boeye, Petrus.
Fabricius, Franciscus, 1663-1738.

Publication/Creation

Lugd. Bat : Apud Andream Dykhuysen, [1716]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/qr2b3ygr>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISPUTATIO
 MEDICA INAUGURALIS
 DE
APPETITU PROSTRATO,

QUAM
 ANNUENTE DEO OPT. MAX.

Ex Auctoritate Magnifici Reſtoris
D. FRANCISCI FABRICII,
 SS. THEOL. DOCT. HUIUSQUE IN ACAD. LUGD.
 BAT. PROFESSORIS, UT ET ECCLESIAE IBIDEM
 PASTORIS.

NEC NON
Ampliſſimi SENATUS Academici Conſenſu, & Nobiliſſima Fa-
cultatis MEDICAE Decreto,
PRO GRADU DOCTORATUS,
 Summiſque in **MEDICINA** Honoribus & Privilegiis ritè
 ac legitime conſequendis,
Eruditorum examini ſubmittis
PETRUS BOEYE, Zierizea-Zelandus.
Ad diem 13. Julii 1716. hora locoque ſolitis.

FRUCTUS LABORIS GLORIA.

Cuique Suum Studium.

LUGD. BAT. apud ANDREAM DYKHUYSEN

J. Blouin del. & Sculp.

REVERENDIS AC CELEBERRIMIS

VIRIS

D. JOANNI BOEYE,

VERBI DIVINI PRÆCONI FIDELISSIMO, FACUNDISSIMO, IN ECCLESIA, QUÆ, IN PAGO VULGO DICTO SONNEMAAR, CHRISTO COLLIGITUR, PATRI OMNI FILIALI AMORE ET OBEDIENTIA COLENDO.

D. LEVINO BOEYE P. F.

PATRUO, OMNI HONORIS CULTU VENERANDO, COLENDO.

D. NICOLAO BOEYE,

J. U. D. ET IN CURIA BATAVA CAUSARUM PATRONO FACUNDISSIMO, PRUDENTISSIMO, PATRUO, NUNQUAM SATIS AMANDO.

D. CORNELIO
HEYCOOP,

VERBI DIVINI MINISTRO DIGNISSIMO, FACUNDISSIMO, IN ECCLESIA, QUÆ IN PAGO, QUI VULGO DICITUR BROEK IN WATERLAND, CHRISTO COLLIGITUR, AVUNCULO OPTATISSIMO, OB AMICITIÆ ET CONSANGUINITATIS VINCULUM IN ÆTERNUM COLENDO, HONORANDO.

D. LEVINO BOEYE,

EXSCABINO ÆQUISSIMO ET REI NAVALIS,
NOMINE COLLEGII ARCHITALASSICI, QUOD
ZIERIZÆ EST, PRÆFACTO VIGILANTISSIMO,
PATRUO MAGNO, OPTIME DE ME MERITO,
MAGNA REVERENTIA PROSEQUENDO.

NEC NON

RELIQUIS AMICIS

ET

PRÆCEPTORIBUS

SUMME HONORANDIS SUSCIPIENDISQUE

*DISSERTATIONEM HANC IN-
AUGURALEM, OMNI, QUA
PAR EST, REVERENTIA*

D. D. D.

PETRUS BOEYE.

DIS-

DISPUTATIO MEDICA
 INAUGURALIS
 DE
 APPETITU PROSTRATO.

L. B. S.

*H*onores in Medicina & privilegia ambiens, animum induxi, ex more Academico, dissertationem hanc conscribere, quam Tibi sisto B. L. de Appetitu prostrato. Admodum hæc materia mihi visa fuit jucunda simul & utilis. Cum enim nemo medicorum, morbum seu lesam functionem corrigere & curare valeat, quin naturalem functionem probè cognitam habeat: quantoperè non juvat hæc cognitio gnarum, cum considerat, quascunque viventium species nutrimento indigere, & ad certum terminum, incremento; has species in duas dispesce videbit, vegetabilia nempe & animalia:

A 3

tia:

*tia: illa, cum radicibus gaudent matrici terræ infixis, continue hiantibus & promptis ad nutrimentum accipiendum, solummodo patiuntur & expectant nutrimentum, quod ab aëris pressione per patentes radicis tubulos sursum evehitur, & per totam plantam datis viis dispescitur. Hæc autem, quæ radices suas intus habent conclusas, aliud quid postulant, id nempe ut materia, unde nutrimentum hauriendum, radicibus afferatur; hinc ergo debet dari locus, in quem illa materia transfertur & aservatur, illum locum, ventriculum & intestina præcipuè esse, in quæ radices animalium, vasa lactea, hiant, omnibus notum. Hinc facillè quispiam videbit, non posse continuè ingeri novam materiam, vel aliquando abundantiam vel penuriam futuram, adeoque moderatore opus est animantibus, quo indicatur alimenta requiri vel non; illumque moderatorem cum omnibus tum Medicis, tum Philosophis Appetitum vocamus. Quemnam non tangit hujus materiæ utilitas, considerantem tantæ molis esse, ut animale corpus nutriatur, quippe quod utitur vegetabilibus & animalibus aliis suum in nutrimentum, quæ iterum in suas primitias & quasi nutrientem terram debent redigi, ut possint præbere liquida nutrimento idonea. Hæc cum ita sint, ingentem minatur corpori animali ruinam moderatoris hujus vel ablatio vel imminuta actio, quatenus id tollitur, quod necessariò requiritur, ut existat. Hanc materiam ut ordine, quantum possum, concinno contexam, hoc modo procedam, ut primo schema exhibeam, ex datis Anatomicis, quid sit Appetitus naturalis, ut Prostratus Appetitus eo clarius elucescat. Secundo, unde Prostratus Appetitus oriatur, vel oriri possit, examinabo. Tertio, quænam mala producere valeat, cujusque præ-
 sa-*

sagii esse possit, perpendam. Et tandem, quomodo primitivus hic morbus debellandus sit, demonstrare conabor.

Accipe B. L. Studiorum meorum primitias, quas, sub Divinis Auspiciis, protuli in lucem, ea, qua par est, benevolentia & favore. V A L E.

Caput Primum.

NON videtur operæ pretium, ut longis utar ambagibus de Etymologia vocis, adeoque statim accingar ad rem, statuoque Appetitum Prostratum esse imminutum desiderium assumentorum alimentorum corpori necessariorum.

Adeo cognita est hæc positio, ut verbosior tractatio rem potius obscuram redderet quam elucidaret. At non omnibus æque patet intellectus Appetitus, qua ratione nempe, quibusque Mediis excitetur: Cumque porro nemo facile morbi nostri naturam perspicere valeat, quin ea, quæ circa Appetitum naturalem consideranda veniunt, cognita habeat, rem paulo altius expetendam aggrediar.

Appetitus igitur naturalis est *idea formata in principio animali, qua animal (sive rationale sive irrationale) instigatur ad sumenda alimenta, orta motis nervis stomachalibus constrictione ventriculi vacui.*

Est idea, inquam, formata in principio animali. Scio quidem ideas propriè ad rationalem referri mentem, saltem ad sensorium quoddam commune, quod habetur medium inter mentem interque corpus; sed cum quotidiana suggerat experientia animalia bruta mentis expertia, quæ haud secus appetunt ac homines, sensorium commune statuendum in iis non judico: attamen aliquem dari terminum, in quem excurrunt motiones ab objectis externis in brutis, & a quo agere incipiunt, nimium sumus convicti, quam quod huic veritati calculum apponere negaremus. Cumque hac in re homines & bruta congruant, ide-
am

am hanc putem formari in principio quodam animali, humanæ menti incomprehensibili.

Habes L. B. rationem, quæ me movet, ut Appetitum vocarem ideam in principio animali. Ast ne ulterius in obscuris moreremur; videndum qua de causa, e quibus organis, quaque ratione excitetur hæc idea, tantummodo vicens in corporis emolumentum.

Motis nervis stomachalibus constrictione ventriculi vacui hanc ideam oriri diximus. Hinc facile percipitur, ventriculum primam, & primariam nostri sensus esse originem; adeoque rerum ordo id exigit, ut leviter, saltem cum Anatomicis, hujus partis perscrutemur compositionem, ne sc. aberremus a naturæ datis.

Ventriculum illam esse partem corporis, in quam alimenta, in ore morfu & masticatione comminuta & saliva permista, per œsophagum protrusa, recipiuntur, neminem latet. Unicus est in homine (de hominum enim ventriculo hîc est sermo) situs in epigastrio maxima parte sinistro, statim sub diaphragmate, figura est rotundè oblonga, non dissimili tibiæ utriculari: ad latus dextrum habet hepar, quod ei incumbit; ad sinistrum, lienum; ipse incumbit pancreati: arterias recipit duas, gastricas dictas, ab arteria cœliaca, dextram sc. & sinistram, quarum sinistra superiori parti ventriculi, dextra ejus fundo prospicit, ad nutriendum stomachum, & secernendum liquorem gastricum. Porro nervos duos habet insignes a pari octavo seu vago, quod par oritur inter corpora olivaria & pyramidalia a parte superiore medullæ oblongatæ, atque excurrens per foramen, formatum ex combinatione ossis occipitis & petrosi, juxta vertebrae colli, usque in cavitatem thoracis, hinc ramulum remittit, recurrentem dictum, qui furculos dimittit ad laryngem & pharyngem. Porro excurrens hoc par in thoracem, exhibet ramulos ad cor & pulmones: dein sub pulmonibus, ad latus œsophagi utrimque pergit, eique continuè prospicit; tenditque tandem ad stomachum, seu orificium superius ventriculi, ibique format plexum, stomachicum dictum, atque exinde uterque hic nervus dispescitur per totum tractum ventriculi, ejusque extremitates (quæ ab Anatomicis papillæ nervacæ vocantur) conspiciuntur
in

in tunica ventriculi nervosa. Tandem constat ventriculus ex quatuor tunicis: Prima & intima dicitur tunica villosa, quæ est valde rugosa, & secundum Cl. *Ruyshii* observationes, constat ex vasculis minutissimis sanguiferis extremis, vel talibus, quæ fecernunt liquorem gastricum, hæc enim dicit Epist. 11. de tunica intestinorum villosa, atque ea (ut novimus) continua & eadem est cum ea ventriculi. Secunda est tunica nervosa, in qua (ut modo dixi) reperiuntur papillæ nervaceæ, ut patet ex Anatomia comparativa brutorum ruminantium, Bovium &c. in quibus clare conspiciuntur. Tertia est tunica carnosa, fibras habens præcipue duplices: 1°. Orbiculares, suo contractu arctantes ventriculi amplitudinem. 2°. rectas seu longitudinales ventriculum juxta ejus longitudinem abbreviantes & contrahentes. Quarta & extima est tunica membranosa a peritonæo nata, quæ priores involvit, ordinat & vasa firmat.

Ex levi hac discriptione videmus ventriculum esse organon, quod gaudet fibris motricibus, & quantitate nervorum, quorum extremitates per ventriculi substantiam dispersæ, in ejus intima superficie prominentes, papillæ vocantur nervaceæ, uti in gustu, tactu &c. Hæ, ne ineptæ reddantur aut exsiccantur, liquore, Gastrico dicto, obrigantur. Fibris porro motricibus non frustra donatum esse ventriculum, patet ex motu, qui in ventriculo reperitur continuus, hic motus ventriculi dicitur peristalticus, vel serpentinus nonnullis, qui etiam pergit, assumptis alimentis, hoc motu enim ventriculi alimenta comminuuntur ac protruduntur, præcipue contractione tunicæ carnosæ: Talem esse motum ventriculi constat ex inspectione animalium vivide dissectorum. Sic probavimus motum inesse ventriculo repleto, quem motum Appetitus non sequitur, ut experientia constat, atque postea patebit ratione. Non enim Appetitus oritur nisi aliquo tempore a pastu, hinc sensim sensimque excitatur, donec, vacuo ventriculo, plane vigeat. Quisquis enim facile ex antedictis percipiet, quantopere congruat Appetitus ratio, cum operatione sensuum externorum; in omni quippe sensu externo, extremitates nervorum debent affici non solum, sed & tanta debet esse vis attactus, ut totum netvum usque ad primam ejus originem moveat. Cum autem singulo-

B

rum

rum sensuum objecta variant, illud tamen habent commune, ut moveantur eorum nervi, qui actus non male generaliore voce sensatio denominatur. Sic videmus in ventriculo duplicem oriri effectum ab eodem perennante motu; repletus cum sit, commovet contenta alimenta, omnisque motus vis in ea exercetur, hoc in casu, papillæ quidem afficiuntur, non vero in motum nervi ducuntur, quoniam cedentia alimenta diffluunt, nec tanta vi in papillas impingere valent, qua nervi moveantur, ac si quis manu verberat modicè aërem, non sentit nimis debilem affectum, quem percipiet velocius mota manu; major ergo hîc requiritur vis, quæ tum oritur, quando vacui ventriculi latera in se invicem impingunt, atque sic efficacius papillas movent. Hæc si quis probata ulterius desiderat, esurientes consulat, atque videbit motum horum nervorum, luce meridiana clarius: Quid enim illud sibi velit? quod os habeant continuè saliva repletum, nisi ob motum majorem nervuli recurrentis tendentis ad pharyngem, ortum a motu majore nervorum paris octavi, unde major secretio salivæ: Quid illud? Quod animo languunt, nisi ob majorem motum nervulorum e pari octavo tendentium ad cor & pulmones, unde cor minorem recipit sanguinis quantitatem. Hinc patet desiderium assumendorum alimentorum oriri ex motu ventriculi vacui, (si enim plenus sit, latera ventriculi se invicem terere ac fricare nequeunt, sed motus ille illuditur ob minorem alimentorum resistantiam) quo papillæ nervaceæ laterum ventriculi se invicem fricant & terunt, qui motus papillarum nervacearum transit ad principium animale, atque ibi format ideam Appetitus. Sic meæ intentioni satisfecisse reor, quò facilior nempe pateat ad ea, quæ de proposito dicenda sunt morbo, intellectus. Obiter solummodo attingam, quot modis vitietur Appetitus, & quomodo Appetitus Prostratus accipiendus sit.

Appetitus vario modo potest læderi, sc. augeri, depravari, imminui ac aboleri. De his autem hic loqui, animum non induxi, sed solummodo de Appetitu Prostrato, seu specie imminuti; qui potest considerari, tanquam morbus per se constans vel etiam alicujus morbi symptoma. Ab *Hippocrate* solummodo describitur sc. sect. vj. Aph. 3. Sect. vij. Aph. 6. & aliis
in

in locis, ubi dicitur ἀποσιτίη. Hic Appetitus Prostratus igitur, ut patet ex Appetitu naturali, est, cum illud desiderium ad sumenda alimenta sit imminutum vel abolitum.

En L. B. quid sit Appetitus, & quid sit Appetitus Prostratus.

Diagnosis patet per se, sc. ægri conqueruntur de inappetentia; hinc illam sicco pede transeo.

Caput Secundum.

PErpensa Appetitus naturalis historia, datoque prostrati Appetitus schemate, videndum est, unde hic oriatur, adeoque ejus causæ (diagnosin quippe nimis cognitam cum transilivimus) inquirendæ veniunt.

Ut concinno, quantum possumus, procedamur ordine, videbimus illam causam, sine qua Appetitus prosterni nequit, illamque unicum putem consistere in prohibito transitu motus papillarum nervacearum ad principium animale, ne sc. ibi formetur idea Appetitus. Quivis facile huic opinioni apponet calculum, si secum reputet omnem hujus functionis sensum deferri per nervos, ut supra probavimus, adeoque parum admodum, si differat, a sensatione sensuum externorum discrepare.

Hæc dum meditor, in duas causarum classes devolvor, prout sensatio in omni sensu impediri potest, vel quod motus non possit propagari, vel quod nequeat objectum ipsum organon tangere. Sub priorem commodissime referuntur classem, nervorum stomachalium abscissio, Paralysis, Papillarum nervacearum nimia rigiditas, vel nimia laxitas: Ad ulteriorem pertinet materia lenta, viscida & mucosa, velamine quasi, calli ad instar, dictas obtogens papillas.

Has dum perscrutemur singulas, sua sponte dabitur occasio illarum & subordinatas investigandi causas.

Primo obvenit abscissio nervorum stomachalium, hæc (licet rarissime contingat) causa est Appetitus Prostrati, quoniam tunc

motus impactus papillis nervaceis impeditur permeare ad principium animale, intercepta quippe via, propter continui solutionem; casus hic admodum rarus cum sit, atque vix possit dari, vita sospite, cumque ex aliis phænomenis hisce similibus, rei veritas egregie elucidatur, non opus est, ut hisce diu multumque inhæreamus.

Transimus ad alium casum non minus rarum attamen non impossibilem, adeoque non ex nostra secludendum serie, Paralyfin nempe dictorum nervorum. Nemini, qui modo a limine Medicinam salutaverit, latere potest, nervum paralyfi correptum munere suo destitui, hoc cum sit motus productio vel sensus, videmus hic in nervis illud negari requisitum, quo impactus in papillas motus per nervum deferri nequit, nempe spiritus animales. Ne aliis morbis nimium perscrutandis, longiore circumducamur ambagine, hunc casum sicco transimus pede.

Tertio, accusavi nimiam rigiditatem papillarum nervacearum; tum enim confictio laterum ventriculi nimium debilis est, quam quod papillæ persentiant motum: simile quid videre licet in gustu olfactuque, qui uterque sensus manifeste debilitatur imminuiturque, organo, defectu requisitæ papillarum humiditatis, exsiccato: idem illud, eandemque ob causam, hic contingere, varia probant phænomena. Sic videmus senes multo minus appetere, quam juvenes; quamnam ob causam? nisi quod in senibus omnes partes solidæ sensim sensimque vi perennantis circulationis indurescant, atque hinc quoque minor humorum secretio, qua alias partium irrigata superficies lubricatur, humectatur, emollitur. Quid illud est, quod Appetitus hyeme, æstate plus vigeat? nisi quod æstivo tempore abundantior evaporatio penuriam humorum intus creët, ergo & liquoris nostri gastrici, qui humectationi harum papillarum admodum infervit, ut supra monuimus; docet hanc in illo tempore penuriam continuum potandi desiderium. Manifestum hujus rei exemplum habemus in hominibus longa fame afflictis, qui tum denuo Appetitus vim persentiunt cum potaverint. Quis mecum hanc causam Prostrati Appetitus non adscribet iis, qui spiritus vini potationi atque aromaticorum commestationi nimium indulgent? quilibet veritatem hanc facile secum comperiet, dummodo spiritum

ritum Vini aut pura aromatica, imo primis labris, gustaverit, cum & hisce ilico notam hujus effectus imprimunt, sc. siccitatem, præ eximio suo calore, qua vi excretorios constringunt tubulos adeo, ut denegetur liquidum, quo emolliuntur papillæ, & præterea eas tantopere constringendo indurant, ut non nisi eadem vel majori vi possunt in actum duci; æque ac manus callo laboribus obducta leviora non perferit, vehementiori vero tactu afficitur.

Hæc putem sufficere ad probandum, rigiditatem papillarum Appetitum prostrernere. Videamus quid illarum nimia laxitas producere valeat.

Ut motus Corpori solido impactus transferatur per illud totum, certo requiritur, ut ejus partes rigidæ aliis partibus totum integrantibus motum communicent, atque sic moto initio, penetrat motus ulterius ad subsequentes, ut videre licet præcipue in filis tensis quibusvis; sin autem nimia fluidi quantitas partibus tensis intercedat, sistitur & non propagatur motus, patet in musicis instrumentis fidibus instructis. Simili modo hic rem sese habere, experientia abunde docet in iis, qui aquosos potus avide hauriunt, unde Appetitus prostrernitur; imo ex modica assumpta aquosi potus quantitate Appetitus vehementia hebetatur, uti cuivis secum experiri licet, si brevi ante prandium largum solummodo cerevisiæ assumat haustum. Hæc laxitas itaque provenit a nimia humorum aquosorum quantitate in ventriculo hærente; nimia hæc quantitas, vel extrinsecus advenit, ut in iis, qui potui aquoso nimium dediti sunt; vel ex nimia secretionem salivæ liquorisque gastrici, uti illud satis liquido constat in ptyalismo subjectis.

Vidimus per quas causas impactus motus non potest propagari, ut idea Appetitus oriatur: jam inquirenda venit causa, qua attractus papillarum illuditur, tale quid patitur tactus a callo; gustus ab incrassata & aëre exsiccata salivæ crusta; nostrum organon ab accumulatione materiæ lentæ, viscidæ & mucilaginosæ, qua papillæ nervacæ obductæ affici ac fricari nequeunt, & si forsan invalescat ventriculi motus, potius confusus & nauseabundus exoritur motus, quam Appetitus. A variis causis mu-

cus hic oriri potest, ut a cibis crassis, viscidis ac pinguibus, illi enim per se nimis diu hærent in ventriculo, atque crustatim affident lateribus: Nimia crassities & visciditas humoris Gastrici: Nimia obesitas, tum enim totum corpus adeo usque repletum est, ut distenta repletaque vasa nihil amplius nutrimenti requirere videantur, hinc non tam facile, nec tam cito chylus distribuitur, illoque nimias in transitu trahente moras, retinentur ingesta in ventriculo nimis diu, quæ, hic calore motuque ventriculi compacta, facile lentorem relinquunt.

Præter has causas, varii morbi prosterunt Appetitum, quorum partem lubet attingere, licet alia non agant ratione, quam una aut altera prædictarum causarum: sic videmus Appetitum in febribus, plerisque saltem, prosterni, quatenus in his multi humores subtiliores per corporis perspiracula avolant, unde penuria & minor secretio humorum per totum corpus, ergo etiam humoris gastrici in ventriculo, unde rigiditas papillarum: in morbis chronicis itidem, ut Cachexia, &c. quoniam ob visciditatem lentositatemque sanguinis & humorum, non secernitur liquor gastricus, unde rigida redduntur papillæ nervæ; vel etiam, quoniam humor adhuc secretus est nimis viscidus atque lentosus, ita ut mucos obducatur latera ventriculi, unde papillæ nervæ affici nequeunt: in Hydrope sc. ascitide, duplicem ob rationem, 1º. quoniam humor gastricus non secernitur, determinatio quippe humorum est versus cavitatem abdominis, unde secretio aliis in locis imminuitur, ut hic in ventriculo; 2º. quoniam ventriculi fibræ relaxantur & madescunt ab humore seroso in cavitate abdominis extravasato, unde demitur ventriculi tonus, i. e. ejus contractilitas: in Phthisi & Atrophia, ob defectum humorum per totum corpus, ergo & hic: in Aphthis, duplicem ob rationem, 1º. quoniam saliva humorque gastricus hic non rite secernuntur, qui tamen admodum necessarii sunt, ad concoctionem promovendam & maceranda alimenta. 2º. quoniam ventriculi superficies interna, quoque non raro obducta est Aphthis, ita ut attritu laterum ventriculi papillæ nervæ affici & fricari nequeant. Tandem in Ptyalismo, ob salivæ abundantiam ejusque aquositatem, quæ si inglutiatur debilitat ventriculum, ejusque tonum demit.

Sunt

Sunt & forsan perpaucae aliae causae Appetitus Prostrati, sed omnes ad modo dictas referri possunt.

Hae sunt causae primariae & specificae Appetitus Prostrati. Videamus jam, quid de ejus prognosi sit statuendum.

Caput Tertium.

Variis vidimus causis productum Appetitum Prostratum, qui iterum variorum morborum causa esse potest, ne dicam, omnium, cum sanitas, maxima ex parte, a debita sanguinis miscela dependeat, talis autem sanguis a debite elaborato chylo, atque hic rursus a debita comminutione alimentorum in ventriculo, quam in Appetitu Prostrato debilitatam demonstravimus. Antequam vero ad depravatam humorum ex alimentis constitutionem perveniam, Appetitus Prostratus quid immediate in ventriculo mali procreet, examini subjiciendum.

Homo ratione cum posteriora medietur, atque caeco impetu ad capienda alimenta non feratur, tamen probe gnarus, vitam absque alimentis non diu posse trahi, obtrudit cibos stomacho: hinc ilico praecordiorum anxietas, sudores anxii, nausea, imo vomitus: ex quacunque enim causa proveniat valetudo nostra; motum videmus ventriculi labefactatum, hinc cibi maxima ex parte, in ventriculo, requisitis suis qualitatibus agunt, vixque aliquid patiuntur: qualitates illae in ore receptae sunt masticatio, permixtio salivae aerisque; his dotibus cibi in ventriculum dilabuntur, locum calidum, organon hoc in statu patiens. Hinc alimenta attolluntur, aucta aeris elasticitate in calore, inflatur expanditurque ventriculus debilis, premuntur viscera abdominis, tenditur Diaphragma, ejus motus impeditur abdominis visceribus haud prompte cedentibus, hinc circulatio sanguinis, per pulmones non satis ampliata, molestata magis, majori vi ad corporis peripheriam premitur, hinc anxietas praecordiorum, hinc sudores. Interim non raro ructus vehementes, acidi, falsi, ex ruptura vesicularum ab aere nimium expansarum, quae

quæ aciditas atque falsedo ab alimentis variis & putrefactis oriuntur; cum hoc modo aër expulsus est, collabuntur alimentorum partes, lapidis ad instar, premunt fundum ventriculi, eumque aggravant, & producant nauseam & vomitum, affectus gradu tantum differentes; in nausea enim motus peristalticus incipit inverti, in vomitu plane inversus est. Habemus jam alimenta collapsa, quæ debent a motu ventriculi commoveri, comminui, propelli, hæc vero cum non fiant, saltem non satis, manent immota & aggravant ventriculum, sua gravitate eum tendunt, ab illa tensione tenditur Diaphragma, unde iterum anxietas; tenduntur & nervi stomachales, unde motus peristalticus (satis debilis) vi affectus invertitur, nam a nimia tensione hac tremor nervis inducitur, unde augetur quidem motus peristalticus, sed cum motus ille non transeat æquali celeritate, per intestinalem tractum offenditur, atque loco offensionis, vel debet plane sisti, vel inverti, uti hic fit; hæc inversio cum fiat, ulterius anguntur, ob ventriculi impulsu in Diaphragma sursum; & os aqua repletur propter tremorem totius tractus œsophagi & partium oris, nam ventriculi membrana interior nervosa continua est cum membrana obducente palatum, labia & reliquas oris partes, ita ut ille motus ventriculi convulsivus etiam pergat ad os, ibique illam moveat membranam; a motu majore illius membranæ, major secretio salivæ, unde os aqua repletum & crebra sputatio. Labium etiam inferius tremit, non tam superius, superius quippe habet in suffulcimentum dentes, ita ut adeo tremori obnoxium esse nequeat; inferius vero nullum habet suffulcimentum, & ni detineretur musculis, sponte dilaberetur. Hic tremor oritur ab eodem motu majore & inordinato membranæ nervosæ ventriculi. Hic motus cum pergit, omnia tandem in ventriculo contenta rejiciuntur, donec evacuato stomacho, nervorum tensio itidem ablata sit.

Habes B. L. malum, quod, quasi a limine, nostrum adortur ægrum, quem ulterius progressum tota infestabit morborum cohors. Demonstravimus antea efficaci ventriculi motu alimenta comminui, & in sua quasi primordia redigi, ut succus inde eliciatur aptus ad Corpus nutriendum. Hoc ut præstet officium, primario requiritur fluiditas summa, qua satis facile per subtili-

liffimos Corporis tubulos possit permeare, atque eo fluidius liquidum est, quo minoribus constat moleculis; atqui motus ventriculi hic imminutus est, hinc non satis comminuuntur alimenta, ob minus efficacem attritum laterum ventriculi in se invicem, necessario exinde etiam oriri debet chymus crudus, ex chymo crudo, chylus crudus, qui ad massam sanguineam allatus, eam reddit crudam, viscidam atque lentosam, non quidem ilico permissione solum, sed cum continue talis ad sanguinem accedit chylus; observari enim licet in hominibus sanissimis, quod post pastum frigescent, nullam aliam ob causam, quam quod partes crudiores, (i. e.) non satis comminutæ, chyli, per corporis perspiracula ægre transeant, iterata circulatione, particulæ hæ magis subiguntur, atque cedit frigus, pulmones enim, qui solummodo hunc in usum fabricati videntur, ut novum accedentem chylum diffringant, comminuant & ad debitam subtilitatem elaborent, nequeunt solito crassiorem chylum superare viribus solitis, itaque cum crudior intrat pulmones, etiam solito crassior ex iis egreditur, atque ulterior comminutio aortæ ramis committitur, atque omnis fere comminutio fit in extremis arteriis, tubulis subtilissimis, qui facile obstruuntur a particulis his crassioribus, donec ab aucta circulatione expelluntur & comminuuntur; acceleratur hoc in casu sanguinis circulatio, quoniam minorem jam percurrit circulum, hinc citius itque reditque per cor, atque febrem producit majorem minoremve, ratione cruditatis harum particularum: Verum, perennante malo, denique sanguis repletur simili chylo, imo iterum atque iterum talis ad massam sanguineam accedit, unde tandem sanguis plane oppletur particulis crassioribus, mucilaginosus, lentosus, hinc vis vasorum contractilis ob majorem resistantiam liquidi aliquatenus debilitatur, & massa sanguinea non adeo comminuitur, hinc humores a sanguine separandi crassiores, variisque in locis hærent & deficiunt, unde Cacochymia; & quatenus humores crassiores sunt, ut & lymphæ, quæ eam ob causam tardius moveatur, atque sua vascula plus solito opplet, corporis habitus pallidus, tumidus mollisque apparet, Leucophlegmatiam præ se fert; & quatenus omnes secretiones hinc plus minusve patiantur, Cachexia oritur per totum Corpus, dispositio, qua plurimi,

si non omnes, morbi in corpore oriri possunt: hinc cum propter sanguinis tenacitatem spiritus animales non separantur, torpor & somnolentia; inde iterum motus automatici in corpore debilitantur, hinc respiratio difficilior, Appetitus ulterior prostratio, pulsus tardior, urinæ turbulentæ, crassæ: imo, ne singula enumeremus, quotquot sint in corpore secretiones vitiari queunt, tum qualitate, tum imminuta quantitate.

Sic vidimus quot quantasque hoc malum possit inferre calamitates, adeo ut ex diuturnitate mali, dirorum morborum prognosticum deducendum sit. Hactenus autem consideravimus Prostratum Appetitum, tanquam morbum per se exortum: ast prout ab alia indispositione oriatur, variat prognosis, præbetque bonum vel malum signum in morbis. Sic Prostratum Appetitum in morbi initio bonum pronuntiat *Hippocr. Aph. 32. Sect. ij.* si in fine bene appetunt; denotat quippe dyscrasiam humoribus inesse, quæ motu febrili emendanda est; quod si tum novus chylus accederet, plus molestiæ afferetur vasis sanguiferis, quæ ægre aggregatam possunt superare Dyscrasiam, dum itaque illa intus debellatur, secretiones pro eo tempore cessant, atque adeo ab imminuta secretionem liquoris gastrici, salivæ &c. deficit illud liquidum, quo alimenta macerantur, & quod adhuc dum secernitur, nimis lentosum lateribus ventriculi adhæret, adeo ut sic imminuatur Appetitus, prosternaturque; superata autem dyscrasia humorum, adeo ut massa sanguinea pristinam receperit fluiditatem, pedetentim secretiones restituuntur, inter eas & nostra; abluitur hinc prior mucus, latera ventriculi denudata, se invicem denuo fricantia, excitant Appetitum; adeo ut restitutus Appetitus tum annuntiet futuram sanitatem & morbum esse terminatum. Variis contra in morbis malum est signum, sic Venerandus senex *Aph. 6. Sect. vij.* In morbo diuturno Prostratum Appetitum, & meracas dejectiones; itidem *Sect. vj. Aph. 3.* in longis dysenteriis; malum prædicat; & si tum febris accedat, pejus; imo in omnibus illis morbis, in quibus continua humorum jactura: id enim pro regula generali haberi potest in œconomia animali, si secretio in uno loco augetur, aliæ omnes, saltem una earum debet imminui: Si jam ea imminuatur, ex cujus emolumento omnes alias restitui oportet, perceptu

ptu facile est corpus brevi pereundum esse. Huc si accedat febris, quæ comminuenda massa sanguinea subtilissimos humores per Corporis perspiracula expellit, jactura augetur, atque, accelerata ruina, lux vitæ occidit.

Caput Quartum.

TAndem ad Curationem perventum est, quæ rite peragi nequit, nisi omnes ejus causas habeamus probe cognitās, omnes quippe morbi interni, paucissimis exceptis, curandi sunt, ratione habita ad causas. Appetitus autem Prostratus, cum non raro Symptoma sit morbi alicujus, ipsum immediate non licet curare, sed potius istum morbum, cujus est symptoma: verbi gratia, si longis Dysenteriis Appetitus Prostratus superveniat, dysenteria curanda potius est, quam Prostrato Appetitui succurrendum, ut sc. nimia secretio in intestinis sistatur, qua ventriculus suo requisito liquido orbat: atque sic in aliis morbis Appetitum Prostratum producentibus; adeoque in illis noster affectus proprie praxeos non est subjectum. Sin vero idiopathicus est hic affectus, medicamenta immediate ad ejus causas dirigenda sunt, quas Cap. 2. enumeravimus. In transitu quasi adduximus *lesionem & paralyin nervorum stomachalium*; Casus hos rarissimos hic itidem sicco pede transibimus, priorem enim lethalem puto, posteriorem non minus, nisi corroborantibus & antiparalyticis restitueretur.

Tertio loco posuimus *rigiditatem papillarum nervacearum*, ex defectu humoris, uti salivæ, liquorisque gastrici, qualem casum observare licet tempore æstivo, longæ famis, in senectute &c. Verum hic medicus non advocatur, quoniam natura ipsa sibi medelam suppeditat, nempe potum, quo restituitur hæc rigiditas ilico, & quo aquosior hic potus, eo melius hunc collimat scopum.

Sin autem a nimia quantitate assumpti potus generosi oriatur, regimen quoddam potius instituendum, quam vera medicina

exercenda; scopus curativus quidem id requirit, ut potu tenui & aquoso rigiditatem papillarum emolliremus, quo dictæ papillæ pedetentim fierent magis fenfiles, & ad pristinum redirent statum; sed cum tantopere suæ jam consuetudini dediti sint, ut nequeant sese ab ea liberare, vel nolint; huc accedit quod debeant potum continue generosorem fumere, quoniam a debiliore non afficiuntur, nec illum persentiunt, hinc abhorrent ab omni medio, quo possent a suis deliciis avocari, sin consulatur medicus, omnem potum generosum debet abrogare, quod arte & ratiociniis melius, quam medicamentis peragitur; eo usque si perventum sit, debet aliquid comedere, non sale adeo, quam quidem aciditate conditum, qua non solum optime papillæ afficiuntur, sed & blanda titillatione humor gastricus elicitur, quo papillæ irrigantur & alimenta melius macerantur, ubi salia magis adstringunt, atque effluxum illum inhibent: bibantque interim cerevisiam tenuem, ut primæ intentioni satisfiat. Hæc est istorum hominum cura, qua, si possint sese abstinere, vel velint, facile restituantur, imo si fere fuerint cachectici.

Quarto loco accusavimus *nimiam flacciditatem papillarum nervacearum & fibrarum ventriculi*. Casum hic habemus cum præcedenti plane contrarium, adeo intentio hic plane contraria oritur; ventriculus quippe corroborandus est, nimia humiditas tollenda. Ratione corroborationis, medicamenta adstringentia, aromatica conducunt, stomachica dicta, ut Herb. absynth. agrimon. card. ben. centaur. min. puleg. ror. marin. salv. vinc. pervinc. Cort. aurantior. citr. granator. Flor. balauft. rosar. rubr. Rad. angelic galang. gentian. &c. Ex his varia decocta, ut: illud amarum Batheanum; pulveres, boli, ac vina medicata optime parantur: Huc accedunt aromata & varia composita in Pharmacopœis præscripta, ut: Cinnamom. caryophill. mac. nux moschat. piper eorumque olea, quibus saccharo addito in delicatulis elœosacchara præparari possunt: quævis spirituosæ absque purgantibus admistis, vina adstringentia & corroborantia uti Rhenan. Rubella, pontac &c. Tandem conserv. rosar. rubr., absynth. mithridat. theriac. & varia alia præparata huc conducunt. Hic latus campus datur quarumvis præscribendarum formularum, atqui ex ingratis optime parantur vina medicata. v. g.

℞. Herb.

℞. *Herb. centaur. min.*

card. ben.

absynth. a. Mj

Rad. galang.

gentian. a. ʒβ

Cort. aurantior. ʒvj

Cinnamom. acut. ʒiij.

incisa & contusa includantur facculo & affund. Vin. Rhenan. potius gallic. ʒxx. macerentur per noctem prius, tum de his mane & vesperi æger sumat cochlear. interim ex dictis vel conditum, vel bolum vel pulverem grati saporis potest assumere v. g.

℞. *Flor. balauft. gr. vj.*

rosar. rubr. ʒβ

Cinnamom. gr. v

Sem. carui ʒj

Elæosacch. cinnamom. ʒij.

F. Pulver. No. iv.

quos cum vino Rhenano vel Gallico binis horis potest assumere æger.

Sin autem a nimia secretionem salivæ proveniat, alvusque aliquantulum adstricta solum sit, purgationem unam alteramve conducere putarem, ut secretio in alio loco aucta priorem sisteret, diebus intermediis dictis medicamentis insistendum.

Tandem Appetitum Prosterni diximus a *muco obducente papillas nervaceas*, qui unicus ut auferatur, duplex oritur intentio curativa, sc. 1°. ut educatur ille mucus e ventriculo: & 2°. ut incidatur materia viscida.

Primæ intentioni satisfit medicamentis vomitoriis & purgantibus. Licet vomitoria varia prostent apud auctores & ab iis commendentur, pauca tamen puto sufficere medico, de quorum tuta operatione & infallibili certus esse potest, ut *Rad. ipecacuanh.* hæc in substantia usurpatur ad ʒj. Vel in infusione vini ad ʒj. sic & *Fol. asar. No. iij.* vel v. modice in aq. cocta & expressa vomitum cient. Porro hic in usum veniunt *Tartar. emetic. Vitr. antim. croc. metallor.* (Ex his nihil melius præstat, quam *Vitr. antimon.*, quod, meo iudicio, tutissime semper vo-

mitum producit) Hæc dari possunt in substantia ad gr. iij. sed minus caute, potius infundantur, ut & omnia vomitoria; si enim in substantia assumantur, vel nimis cito transeunt ventriculum, vel, reperto liquido, nimium vomitum producant, quoniam tum extrahitur Tinctura, quæ a minima dosi, æque ac a majori, efficax redditur. Ergo tali modo præscribi potest vomitorium, unde satis abunde voment

℞. *Vitr. antimon. frustum. q. v.*
maceretur per noctem in vin.
alb. gallic. ℥ij. col. mane de-
tur usui.

Dependet tum major minorve vis vomitus ex majore minoreve quantitate liquidi, cui infunditur, eadem enim efficit Vitr. antimon. sive sumas gr. iij. sive ℥j. sive ℥j. &c. hæc methodus est tutissima: Regimen, quod debet servare æger, hoc est, assumat mane dictam colaturam, semperque præsto habeat aquam tepidam, cujus magnum haustum inglutiat, simulac sentiat jam oborientem vomitum, totiesque illud repetat, quoties vomitum sentit. Hoc modo vomitus ægro non adeo molestus, atque mucus vi vomitorii solutus, plus eluitur. Prostrat præterea sapa Vomitoria Sylvii, quæ formatur ex musto, quod exhalatione in massam reducitur pilularem, tunc ei additur Vitr. antimon. hæc sapa non semper in operatione sibi æqualis est, in nonnullis enim partibus nullum inest Vitr. antimon. adeo nullum vel non sufficientem præstat effectum, unde ægri absque fructu vehementissime cruciantur; in aliis nimium, adeoque tum vehementius agit, atque evacuatum ventriculum ingenti afficit cruciatu.

Licet vomitoria optime hic præstent, quod desideratur, nempe expellere mucum e ventriculo; tamen purgantia hic itidem conveniunt, imo quod si proprie non purgarent stomachum, quatenus motum peristalticum augent per totum tractum intestinorum, cum quo ventriculus continuus, unde mucus a laterum majori confriktione abraditur simul & expellitur in intestina; atque sic quasi per sequelam mucus hinc tollitur. Purgantia medicamenta varia varioque modo prostant: sic notæ sunt pilul. gummat. sylvii, pilul. Ruffi, Polychrestæ, Majernæ &c. extract.

tract. catholic. horum dosis est a ℥j ad ʒʒ. His possunt addi troch. alhandal. v. g.

℞. *Pilul. gummat. sylv.* ℥j
Troch. alhandal. gr. vj.
M. F. pilul. v.

vel detur Elect. diacarth. diaprun. hier. picr. Galen. &c. quorum dosis est a ʒj ad ʒij. Sunt & simplicia ut fol. fenn. Rhabbar. Aloë, Jalapp. Diagridium; hinc haustus, pulveres, boli possunt parari. v. g.

℞. *Fol. fenn. mund.* ʒij.
sem. anis. ʒʒ.
flaved. cort. citr. ℥j
coq. in s. q. aq. com. col. ʒij
adde mann. elect. ʒj
F. Haustus.

Aromata adduntur, ut nauseabundum illud quod fol. fenn. inest, tollatur. Si velis pulverem, tali fiat modo.

℞. *Pulv. Jalapp.* ℥j
scammon. ppt. gr. vj
tartar. Vitriolat. gr. iv
F. Pulvis.

Ut augeatur stimulus, salia his addi convenit, uti hic tartar. vitriolat. His si syr. rosar. solut. c. fenn. vel de cichor. c. Rheo q. s. addatur, fit bolus, cum vino vel cerevisia mane assumendus. Conducunt hic etiam medicamenta dubia, quæ vomitum & alvum movent, uti gumm. gutt. quod aliis immisceatur purgantibus vel præscribatur.

℞. *Extract. catholic. gr.* xij
merc. dulc. gr. x.
gumm. gutt. gr. j.
F. pilul. v.

Hiscæ huic intentioni satisfit.

Alteræ intentioni, sc. ut materia viscida incidatur, satisfit aromaticis & amarescentibus quibus tonus ventriculi corroboratur, atque sic materia viscida deteritur & conteritur: Vid. hæc omnia in cura ventriculi debilis & flaccidi recitata. Ad hunc mucum incidendum porro profunt salia alcalina & vitriolata, ut. sal absynth.

synth. card. ben. Tartar. Vitriol. Vitriol. martis & similia, quæ antedictis possunt immisceri, ac debent, ne salia partibus oris & cesophagi nimium offendant ex. gr.

℞. Sal. absynth. gr. xv.

vitriol. mart. gr. v.

elæosacch. anis. vel cinnamom. ℥j

F. Pulvis.

Assumatur in vini cochleari, cum syr. rosar. siccat. Vel simili, & addito pulvere, v. g. pulv. card. ben. ʒβ. Fit bolus; alias aquosis permistus hic pulvis sub forma Haustus vel Mixturæ potest assumi.

En L. B. pro meis viribus historiam Appetitus Prostrati absolutam. De diæta, quoniam ægri nil fere appetunt, hic monere, animum non induxi. Attamen quoniam corpus nutrirī debet, ut homo perennet in vita, optimum, quo uti possunt, existimo, Jusculum e carne & Vegetabilibus elicatum; lac & similia, quæ facile transeunt in Chylum, & magnum afferunt nutrimentum; præcipue si addantur acida, quæ optime appetitum excitant.

F I N I S.